

A' ROMAI CSÁSZÁRSÁG AP. KIRÁLYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 9. Augustusban 1791.

Betsi és Hazdnkbéli Tudostások.

A' Romai Császár, a' mi F. Királyunk, ki a' maga ezen szorgalmatóságai között-is egész F. Udvarával igen friss egészségben vagyon; a' Tsch Országai Koronázás előtt még a' 4 nagyobb Fő Hercegekkel egy útat teszen a' Tsch Országban lévő 3 Erdőségeknék Plesz, Königgrätz, és Theresia Varának meg-szemlélésekre; ugy mindazáltal, hogy ezen hónapnak utolsó napjára, a' Prágába lejendő pompás bé-menetelre el-múlhatatlanul meg-kiván ő Felsége jelenni, hogy minden pompák és tzeremoniák a' magok ki szabott órájokban mehessenek vegbe. — A' mi F. Anyánk és Királynénk pedig ezen hónapnak 27 dikén a' 3 Fő Hertzeg Alizonyokkal indul Prága felé, és Sept. 6. dikán Felséges Urunkal együtt

Q q q

gyütt *Cseh* Királynénak koronáztatik. — Fő Herceg *Károlyról* a' mondatik, hogy *Cseh* Koronázás után leg-ottan Aultr. Belgiumba mégyen, és mint következő Kormányozója ezen Országnek, a' mostani Fels. Kormányozók mellett marad. — A' Koronázásra tartozó minden F. Udvari készülétek már 4 osztályban meg indultanak Prága felé: az első a' múlt Pénteken, a' 2-dik Szombaton, a' 3-dik Hétfőn, a' 4-dik része ma. — A' N. M. Királyi Testőrök tegnap jó reggel indulának el paripán; és így minden Koronázásra tartozó készülétek már mozgásban vagynak. — A' mondatik, hogy ő Felsége ezen Koronázás alkalmatosságával a' Szt *Vencoslaus* Rendjét, mely hajdon a' *Csehek* Rendje vala, újra fel-fogná állítani, és sok Gavallérokat és Némelseket fogna ezzel megtisztelni. — Felséges Urunk, a' még eddig árván volt Gróf *Pálffy* János Magyar gyalog **Sorgét** Generál *Jelletsitsnek* adni méltoztatta, és már egy árva Sergünk sinisen. — A' Tanácsos *Eorn* Ur székét nyerte az *Isiriai* Bányák fő Tanácsosa *Leitner* Ur. — H. *Lihhtenstáin*, kit már eddig elé *Hypokrátestől* fogva egész az a' minapi Parasztiig mindenek egybe vetett erejekkel kívántanak ujj erővel és egészséges tagokkal meg ajándékozni, már most magát a' *Felsspergi Szánakozó Bárótok* Priorjának szánakozó karjai közé bocsátotta, és ettől várja az ígért segedelmet. — Bétsben igen sokan vagynak, a' kik a' *Berlini* és *Bétsi* Udvaroknak egymáshoz való közeledéseket gondollyak látni, és ha a' régi politika helyett, a' máj titkos Kabinét béli útakat vésszük gondolóra, semmit is lehetetlennek lenni nem állithatunk. Az igaz, hogy *Oberster Bisovszverder* olyan ajándékot nyert a' F. Császártól, a' millyenhez nem emlékeznek, hogy még egy Kurirnak is szerentsége lett volna. — A' Pruszus Királynak nagyobbik és az első Feleségétől való *Léánya* *Friderika* Hertz. Afiszony a' *Jark* Hertzeggel *Potsdamban* házolsági kötésre lépett.

Elegyes jegyzések.

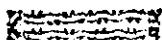
„*Pest*ről Aug. 4-dikén azt írják, hogy 3-dikében délutáni 6 óra tályban a' *Budai* hegyek közt; a' midőn *Budán* és *Pesten* tsak egy tsep viz lem esik vala, hirtelenséggel egy olly felhő szakadás történék; mellyet a' *Therésia* és *Ráczvárosokban* a' hegyek alatt tsak akkor vevének észre a' lakások; midőn az iszapos viz nagy sebességgel nyomul vala-bé az ajtajakon, és alig tudják vala életeket védelmezni; mivel fél fertály óra alatt ablakjokon ki's bé jár vala a' véletlen viz házaikba; melly sok helyeken egy embert el-nyelhető mélységünél is nagyobb vala. Megtöltenek a' házak és börtök; a' pinczékben pedig molt is torkig úsznak a' boros-hordók. Némely házakot gyökeriből ki-ággatott; kőhidakat el-mosott; a' Vár alatt lévő épületeket és kerteket meg-bontatta el-pulztitotta, és igen sok károkat okozott. A' meg-holt Gróf *Nyitzki* Vár alatt lévő házaiban lakó kereskedők; mivel a' viznek ereje éppen itt ment keresztül; a' magok portékával tölt-börtökjaikben igen nagy károkat vallottanak, és a' házat, 's kertet-is alkalmasint meg-dolgozta. — — *Pesten* és *Budán* ki-mondhatatlanul készülnek a' H. *Palatinus* *instellátziojára*. — — Generálfőstrásamester *Hertzog Koburg Lajos*; kihez a' múlt héten a' Némák *Typografiájában Bétsben* vala *Izerentsénk*; már *Budára* érkezett, és a' mostj *Prágában* lévő *Feldm. Jofids H. Koburg-is*; a' *Törököknek* tüzes-ollora; a' *Magyarok Komendérozója*; minden órán itt fog meg-jelenai. — — *Neogród* Vgyéből egy néhány kéve zabot vittenek *Budára* tsudaúl; melynek *Izemes fele*; az alsó felével egyaransú vastag; 6 lábnyi magasságú; a' *Izemző-fej* 2 lábna! nagyobb; és olly tellyes; hogy egy kalálzon 2 — 3 *Izem* találtatik; mely a' jelen lévő *eisztendőnek* tsudálatos és meg-hálálhatatlan ajándéka. — — Tseki *Orizágból-is* minden tudósításink azzal ditsekednek; hogy még ezen emberi nyom olly szép és gazdag termést nem látott, mint most vagyón it-

ten — sőt többet mondok. — Auszrián kívül, a' egész Világ ezzel ditsekedik. — — *Trentsin* Vgyben a' múlt hónapnak 18 dikán, ezen N. Vgyben örökös Főispánnya Gr. *Illyésházy* János Ur ó *Prasfidiuma* alatt Közönséges Vgye Gyűlése tartott, hogy a' közelebb tartott Ország-gyűlésének *Acticulussai* fel-olvasatván, a' meg halálozott Rendi V. Ispány *Ugronovits* István Ur helyébe az eddig volt másod V. Ispány *Prilefszki* Károly Ur tételének ennek pedig helyébe eddig volt Pénzbérszedő *Masztibány* Imre Ur, kinek *Pertzeptori* helyét foglalta *Mednyánszky* Miklos Ur. *Bakhó* Péter Ur hón. Notáriusnak neveztetett.

Pesth. Melly ditséretre méltó legyen, a' nemes Nemes Nemzetünknek ezen mostani időkben nekedő Ifjainak pallérozásában való forró igyekezettel meg-tettzik azon tudósításból, mellyet a' Helytartó Tanács a' *Pesti* Kir. Univerlitásnak Igazgatóihoz az el-múlt hónapnak 21 dikén tenni méltóztatott. Melly tudósítás a' 22 dikén tartatott Gyűlésben közönségesé tétetvén, mi is érd. Olvasóinkal ezent mint következik közöllyük: — „Mivelhogy Magyar Nemes Ifjuságnak, mind a' polgari, mind a' hadi dolgokban minél előmenetelesebben lehet a' pallérozása, s' oktatása végett, a' Kir. Felsőnek a' Nemzet által alázatosan jelentetett volna, hogy a' mint a' *Pesti* Kir. Univerlitásban; ugy minden más egyéb mélyebb Tudományokat tanító Akademiákban-is nemesebb musikát, fegyver-forgatásnak tántzolásnak, és lovaglásnak mesterségét tanító Oskolákat, ha nem minden Akademiákban-is egyeztetiben, leg-alább az említett Kir. Univerlitásnál, és itten-is eleinten csak éppen musikára, tántzra, és fegyver forgatásra oktató Oskolákat, a' Tudományok' ujj rendinek ki-dolgozása, és Királyi helyben hagyatása előtt-is költségen fel-állítani, hasznos és előmeneteles volna; etre való nézve, a' Kir. Univerlitásnak Igazgatóira bizza, hogy ezen fel-tétel fölül magok értelmeket adni, és a' dolognak annál jobban lehető el-intézése végett a' következőkére lépésre.

désre minél előbb feleletet küldeni, kötelefségnek tartásuk: — 1.) Mitsoda órákon kellene, 's lehetne, ezen musikálásnak, tántzolásnak, és fegyverforgatásnak, mesterségét úgy tanítani, hogy a' Nemes Ifjúág, egyéb rendes tudományainak folytatásában tsonkaságot ne szenvedne? — 2.) Ezen mesterségek közül egyik-egyik, mellyik közönséges szobában, vagy szalában taníttathatnék? — 3.) Minémü ezfendőbéli fizetést lehetne az említett mesterségek' közönséges Tanítói közül egynek egynek, a' Kir. Felségnek javasolni? — Ezt azonban fel-tévén, hogy ezen közönséges Tanítók, a' köz. költségen tanuló Ifjakat (a' Stipendiáriusokat) kivévén, egyebektől személy szerint való rendes, és illendő fizetést kívánhatnának, és vehetnének. Melly személy szerint való fizetésnek (didaktrumnak) mennyisége felől is, az említett Kir. Universitásnak Elöljárói magok értelmeket halasztás nélkül adni ugyan tsak kötelefségeknek esmerjék. „

Néhai *Ferbeltali Salix Ignácz* Urat a' *Körmetz Bányai* hegyek nagy érdemü Gondviselőjét, ki 40 ezfendőkig külömb külömb hívséges szolgálatokat téfzen vala Hazánkban, a' múlt hónapban, életének pedig 62-dik ezfendejében meg-ütötte a' *Gutta*. Estve le-feküdt; reggel meredve találta gyászos Felesége. Tehát tsak e' már a' külömség közte és köztünk, hogy ő meg-hólt, mi pedig meg-halunk: 's ez olly bizonyos, mint kétfzer kettő 4. — szomorú izenet!! kivált azoknak, kiknek szép Feleségek vagyon; mert ezeknek leg-nagyobb hátra-maradásokkal esik a' halál. — — Egy néhány Leveleink érkezének 6 dikban is Budáról és Pestről, mellyek az ott történt felhő szakadást egyenlő szivvel és szájjal erősítvén, azt mondják, hogy a' sebes vitzől el-ragadott házi portékák nagyobb részit a' Dunának el-foglalták vala. Ehez hasonló történetről még ezen Város nem emlékezik. — Ezen hónapnak 4 dikén, midőn a' *Király-Képe* nagy méltóságú *Ormenyi* Jozef Ur ő *Exja Vályi* Jozefágából Pestre jöttvőlua, estvéli 9 és 10 óra között *Téden-*

től fogva *Budsig*, némely *Hármán* Palotája ablakába illő Gonosztévők szekerének bakjáról a' nagy vasas ládát és párnaszákat le-metvén, el-lopák ő Excellentiájától azon drága ezüst készületit, melyeket viszen vala magával Pestre, hogy ott a' mostani Kedves *Palatinsunk* Főispányi *Instellátzioján* Vendégeinek elejébe tehessen. De még más drága köntöseit és jofzágait is valának ő Exjának ezekkel edgyütt, és a' mint iratik, a' Királyi Törvényes petsét-is ezen drága készületcivel edgyütt el-idegenedett. A' Gonosztévőknek szorgalmatos nyomozásokra indultanak ugyan azonnal; de még eddig fel nem találták őket. — *Komáromból* ugy értjük, hogy a' mi 3 Fels. Királyi fő Hertzegjeink *Ferentz, Leopold* és *Károly*, az *Eszterházádn* volt *Instellátzio* után *Buda* felé menő úttyokban 5 dikken *Komáromban* háltnak, és más nap 6 órára *Budára* szándékoztanak. — — A' *Jászok, Kiss* és *Nagy Kan-ságok*, mint egy 40 főből álló nemes lovas ifjusága, *Péter András* Ur. Kerületbéli Kapitány vezérlete alatt 5-dikken meg-érkeztenek Pestre; a' *Pesth* Végei Lovas Sereg mint egy 100 fejből fog állani; és ezeken kívül forma ruha nélkül való Nemes-ség szinte 300-ig való leszzen paripán; kik minnyáján *B. Ortzy László* Ur ő Excja fő vezértsége alatt léznek.

Kolozvár 28. *July*. — „Az Ország-gyűléséről ugy vélik mindenek, hogy két hetek alatt, még hamarébb is, el-ozsol. A' Vallást illető dolgokról is közönséges *Articulusok* irattattak, a' mellyek által mind a' négy törvény szerint bé vett Vallások egyenlő karban, szabadságban, régi farkban állittatnak; de a' különöfségek, panasz alatt lévő jussok, törvényes kívanságok a' következő *Diétára* által tették. Sok egyéb dolgok is, mellyek tsak inkább haladhatók jövendőre halasztattak, minthogy az idő meg szorult, a' dolog sok és főben járó. Ugy látszik, hogy az egy *Cancelláriusi* hivatalon kívül, a' többi titárségbéli választások is következő *Diétára* halasztatnak; sietőbbeknek állittatván egyebek.

Ez egész hónapban minden héten hat ülés esett nagy szorgalmatossággal, és a' külömb külömb-féle matériákban lévő Commisziók munkái olvastattak, iteltettek. — Igaz, hogy a' Katonaság Erdélyből felette ki-takarodott, még Brassóban is rendre járnak bé a' Székellyek örzeni; de Kolosváratt, Tordán, és e' vidékben a' *Kévenhüller* Regimentjéből lévő Katonaságok helyt állanak; kik a' Szilágyból jöttek vala bé az elébbenieknek el-menetelek után. — A' Gubernátor Ur ő Excja bé iktattatásakor egyben gyűlt Nemességnek maga viseléséről és tisztesség tévő fordulásairól 's minden gyakorlásairól azt adta vala fel igen Fő helyre egy Erdélyben igazgató nagy hadi ember, hogy a' mitsoda tsudára méltó hadi gyakorlást mutattanak a' Nemesek, arról való bizonyság, hogy alattomban 5 ezrtendei hadi gyakorlásban foglalatoskodtanak a' Nemesek Erdélyben. Be szép ditsőség ez! Mert a' fel-adás ugyan bizonynyal sült hazugság; de a' szép példa-adás tsudára méltó lévén, még is ennek rendben-fzedése és tanulása jó fél napot alig tévén, arról való ditséretes bizonyság, melly kevés idő kívántalsék a' jó Magyar Vérnek, a' vitázi próbák tanulására és megtételére. — Az Erdélyben lakó Örménység maga sok és nagyságos érdemeinek holzfzas és munkás elé számlálásával (*materiam superat opus* mint a' *Febus* lakó helyének alkotvannya) hazafiuságot instál az Erdélyi T. Státusoktól szépen ki faragott Inflántziájában, — meg is fogja nyerni, ugy látszik. — Meg-ijedtek vala a' Gazdák a' széna tsinálásnak és aratásnak dolgában a' változó esős idő miatt. De ez a' hét különösön fel-derité a' kellemetes takarodó időt négy napoktól fogva. — Ezen Nemes Vármegyének edgyik Szolgabirájától tudosttattam arról, hogy minekutánna a' *Hóra* világ alkalmazatossággával a' parasztságtól, kik az havasokon vagynak, a' fegyver közönséges parantsolat által el-fzedetett volna, az után a' Róka ugy meg-szaporodott sőt meg-szelidült, hogy a' falukban, nevezetesen *Szoltsvára* még nappal is bé-járt.

majorság prédálni. — Egyszer *F. Szoltován* egy Gazdának szalmás házát felyül meg furván egy Róka, és bé akarván mooni a' pitvarban le esett. Hová a' Gazda ki-menvén, és hosszú farku vendége mellett el-orsantván, kísértőnek vált, szomszédjait, 's Papját kísértet keresni fel-gyűjtötte. De reggel az Udvaron sár lévén, nyomiból esmérték meg, miféle lett légyen a' félelmes kísértő. Más Gazda maga óljában fogta el a' prédálni akaró Rókat, és mint tolvajt meg kötözvén porázon vezette szép szelid rabját a' Biróhoz, és a' Biróval 's hitelekkel meg-sententiáztatta nyúzásra. — Nagyobb ezeknél, a' mit meg irjak ezen *Lapsai Járásbéli Szolgabíró, Horvát Gáspár Urról* ennek méltó ditséretelés és barátságos gazdálkodásának, mellyel a' minap N. Fejér Vármegyéből a' Gubernátori bé-iktattatásra Kolosvárra utazó Nemességet *Túrban Torda* mellett lévő faluban igen jó szível látta vala menő és jövő útjokban, némü némü jutalmára. Kezemből akadván, közlöm az Urral azt a' lép meg közzözi Levelet, mellyet Ns. Fejér Vármegyének Igazgató Széke küldött a' meg-ementett jó szivü és valóban nemes indulatu Szolgabíró Urhoz *Túrba*. Melly így következik: „Ajánljuk az Urnak mindenkor kélt szolgálatunkat! Mélt. Gubernátor Urunk a' Exja hivataljában való bé-iktattatása' alkalmatosságával Nemes Atyánkfiak közzül felesen mind *Kolosvárra* utazó útjokban, mind onnan lett visszajövetelkor ditselkedve emlegették az Urnak hozzájuk mutatott atyafiságos hajlandóságát. Meg-vagyon győződve N. Vármegyének Tifztsége abban, hogy az Ur azt tselekedte tsupán abból a' rúgóból, mellynek kellett mozditani egy nemes indulatot. Ugyvan azért vegye az Ur ebbéli tudósításunkat ollyba, melly ösztönözött az Ur Szeretetéhez, betsületéhez, nemesi tulajdonsága meg-esméréséhez. Nem fog ezen Nemes Vármegye Tifztsége is semmit el-mulatni, miként az Urnak Nemes Atyánkfiához mutatott barátságát az elő adandókban tehetsége szerint vizontagolja. Mellynek jelentése mellett maradtunk.

Az Urnak El kötelezetjei. *Vajna* Antal, m. k. Fő-Bíró. *Sárpatoki* György, Várm. Notárius m. k. — Eljenek a' vesztegetés nélkül gazdálkodó e'féle jó szívű Magyar Hazafiak. Ez a' szabad gazdálkodás, vitézségével együtt járó ditsősége és tulajdon-sága a' Magyarok, a' Napnyugoti Birodalomoknak tsudájára. Ne engedje ezt a' Fősvénységtől meggyőzöttetni ujjonnan született Nemzétünk!

Kolozvár 31. *Julii.* — Ezen hónapokak 27 dikén vala az itt lévő Ország-gyűlésében az Udv. Erdélyi Kantzelláriuságra a' *Candidatio és votizatio.* A' Római Katholikusok részén G. *Bethlen* Josef Urnak 109. — Gr. *Eszterházy* János Urnak 98. — Mélt. *Szekely* Dávid Urnak 69 votumai vóltnak; a' többi a' sok között ugy el-ozlott, hogy tsak ezeket érhetette ennyi. — A' Réformátusok részén Gr. *Tölggy* Sámuel Ur ő Excjának 124. — Mélt. *Zejk* Dániel Urnak 94. — Mélt. *Turi* László Urnak 57 votuma valának. — Az Unitárius részén *Suky* László Urnak 31. — *Horváth* Ferentz Urnak 27. — *Torotzkay* Mihály Urnak 21 votumai estenek. — Az Augustána valláson lévőek részén Báró *Brukkenthal* Mihály Ur ő Exjának 28. — M. *Rosenfeld* András Ur ő Excjának 26. — *Soterius* Urnak 5 votumai levének. — Tegnap vala ismét az egész Guberniumnak, és a' tarkalatosabb Hivatalokra u. m. Nemzeti Generálisságra, Fő Provinciális Kantzelláriuságra, a' Valasztás és Voxolás; de mint hogy még a' *Voxak* rendbe nem szedettek, 's közzé nem tétettek; ezeket ez után tudjuk-meg. — Az Ország-gyűlésének ma végének kellett vólna lenni, de mint hogy még az *Artikulusok* mind meg nem vizsgálattanak a' K. Guberniummal edgyütt; 8 napokkal meg töldatott az Ország-gyűlése a' F. Kir. Biztos Ur ő Exja edgyet értéséből, és foly-is most sehesen a' munka. — — Az *Eszterházy*n esett Hertzegi *Insztellation*nak és azon országos pompának egész Histo-riáját mig bővebben Leveleink közé iktatnók, tsak azt irhatjuk most rólla rövideden, hogy ez a' 3 Királyi fő Hertzegeknek jelen-létekkkel végben ment, és

és olly fok vólt, a' Hivatalasokon kívül-is, ezen pompának fokasága, hogy mint egy 4000 embernek nem találtaték szállás, és kénytelenítettének a' meztelen ég alatt hálni. — Hogy a' barmoknak elegendő vizek legyen, hogy a' Kortsmásosok annál több bort itathassanak meg a' Hertzeg erzfényére (mindennek ingyen adták a' bort akármeltyik Kortsmán) a' Kútaknak vonóit és gémeit mind lefedték vala, és vizet igen bajos vólt valakinek innya. — 3 Tábláknál ülnek vala a' Rendek és Vendégek. A' F. *Palatinus* egy pohár bort felkapván, ivott a' 3-dik asztal egélségéért; mellyet más Hertzegek, Vezérek, és vele lévő Kárdinalisok és Püspökök is tselekvének — noha még ekkor ő Felsőgek ebéd-előtt valának. — (következendő Levelünkben bővebben)

A' hadakozásnak ama borzos szemöldökű *Istene Márs*, a' békesség *Isten* aszfzonyát *karazérozza* — már — mi leszfz belőlle, ők tudják — mi még tsak a' múlt hónapnak 25-dikén vett *Szisztovi* Levelékből böltselkedhetünk, mellyek már ekkor is azt a' reménységet nyujtják vala, hogy 5 — 6 hetek alatt ki-fogna a' békesség hirdettetni. — *Bukoreft* körül a' lovas és gyalog Táboraink tsendesesen nyugosznak, alusznak és kedvekre dohányoznak. — A' *Borkó* és *Erdődi* Húszár *Sergei* mennek innen a' magok szállásokra. A' gyalogok és a' *Székely* Húszárok még ott maradnak edgyütt. Azonban ugy vélekednek, hogy az *Erdélyből* ide ment 8 Batalionak Aug. 6-dikán visszafognának indulni *Erdélybe*, és ugy gondolják lokan, hogy utolsó *Augustusra* talám az egész Tábor el-fogna bomlani. — Az én kedves Levelézóm azt írja *Kiss Oláh Országból Karaulából*: nálunk mindenenk edgyező hangal beszéllik, hogy bizonyoson békességünk vólna. Azon *Mahmud Basa* is, kit a' *Skutari Basa* 10-ezerezzel magával a' *Porta* segítségére küldött, *Viddin* alól nem mazdúl, hanem Katonáit, kik a' *Török* hatalam alatt jobb Katonáknak lenni mondatnak, igen nagy zabalában tartja. Senkinek sem szabad magánason

a' Táborból ki is mozdúlni; ha pedig a' szükség híványa, hogy valamelyik vásárlás kedvéért a' Városba mennyen, mindég más biztos Törökök által vezetettek ki 's bé a' Városba. A' *Skutari* Táborá minden nap 3 mázsa kávét iszik meg. Itt sokan beizéllik, hogy a' Portának mindent vissza fognánk adni; de mi nem hihetjük. Nálunk *Kiss Oláh Országban* máig is minden olly drága, mint tavaly. Itt olly melegek járnak, hogy a' mi városzony Palotáinkban szinte meg fővünk. — Belgrádból Juliusnak 18 dikán azt a' tudósítást tették, hogy *Szerbia* olly tellyes úton álló Gonosztévőkkel, hogy Belgrádtól 2 órányira fényes nappal is alig távozhatik el az ember, élete 's józága veszedelme nélkül. — Az Oláhok és a' Rátzok rettenetes dolgokat visznek itt véghez.

A' *Muszka Tábor* a' *Matsindl* történt tsata után vissza huzta ugyan magát 4 napok múlva, és a' Duna mellett meg maradt, 5 dik napján pedig a' maga előbbeni Tábor helyébe meg szállott *Galatznál*. A' magok hajókon épült hidjokat mindazáltal fenn állva hagyták a' Dunán a' Muszkák, és ezeknek 3 Batalion gyalogságot hagytanak őrizetül. A' Dunán lévő Muszka Hajós-sergetske hasonlóképpen vissza-tért a' maga előbbeni állására. — A' Nagy Vezér máig is *Hirsovánál* fodorzgatja Táborát, és tsendefségben fülel a' Környülállásokra: azonban szüntelen segítő Sergej érkeznek még eddig. — Bétsben azt kezdték a' Görög Kereskedők hirdetni, hogy a' Porta, az ő Birodalma alatt lévő Kereszténységgel ujra kegyetlenkedni kezdett volna.

Lengyel Ország. — A' Pápanak *Varsóban* lévő Követje, Juniusnak 30 dikán a' Királyhoy való különös bé-botsattatása' alkalmatosságával, egy a' Pápától ő Felsééghez útasított, 's az Orzágnak Maj. 3 dikán esett változását illető, deák Levelet adott által, melly így vagyon:

„*Hatodik Pius Pápa.* A' mi kedves Fiunknak a' a' Krisztusban idvesség, és a' mi apostoli áldásunk! Ama' Felséged mellet lévő kedves Atyánkfia *Károly*
genai

genai Ersek *Ferdinand* Követünk jelentette minékünk, mi ment legyen véghez a' Maj. 3-dikán tartatott Ország Gyűlésében, és a' *Lengyel Ország*' újj igazgatására mitsoda Törvények állittatának legyen fel. És a' rendelés, melly az eddig való akadémikokat elborítja, igen nagy reménységet nyújt a' Nemzet' következő boldogsága eránt, nevezetellen azért, mivel ez, a' Kir. Méltóság' jullát meg tartja, és meg erősíti; mivel ez, ama, Római Birodalombéli Herceget, *Saxonianak* Elektorát, jövődöbéli Királynának esméri; mivel ez, az ezután következő örökös Királyoknak lineájokat szorossan meg állítja; mivel ez végre, sok egyéb rendeléseket állit fel, mellyeknek tsellyok tsupán tsak a' fő hatalom', és a' békesség' igazán való fenn tartásának meg maradása. Nem lehet le írni, melly nagy örömmel vettük mi ezen tudósítást, és melly nagy reménységünk legyen az eránt, hogy ezen drága *Lengyel* Nemzetünk, még valahára ezen Felséges Igazgatás' módja által, mely nagyra nevedjék. — *Ugye* A' mi örömünket még sokkal inkább öregbítette Követünk, a' midön értésünkre adá, hogy ezen felséges munkát, tsak egyedül Felséged' böltsessége vezérlette. Melly nagy dicséretmondások, melly nagy érdemek nem származnak Te reád egy ilyen dolognak meg esése után! Továbbá jelenté azt is, melly szeretettel közölte legyen vele meg elégedését, 's egyszer smiud néki értésére adta, hogy ugyan azt nékiünk is el múlhatatlanúl tudunkra adja. Tehát kívánnya Felséged' ő általa a' mi Apostoli áldásunkat, hogy az Egek' áldása legyen kegyelmes, szerentséje' első zengéjének. Melyre nézve, mi az Isten előtt egyesítjük a' mi kérésünket törekedéseivel, és küldjük Felségednek, és a' *Lengyel Országi* Köz. Társaságnak a' mi áldásunkat. Mi kérjük a' ma leg főbb Felséget, hogy Felségednek, és a' K. Társaságnak szerentsés előmenetelt adjon; mi Tenéked kedves Fiunk! szerentsét kívánunk, és öregbitjük a' Te örömodet, a' mindön mi azzal aztat egyesítjük, a' melly a' mi szívünket el borította; mi meg esmérjük ebben a' Te illy dicsőfégeffen véghez vitt munkádban.

ban a' Te szorgalmatosságodat, 's fáradhatatlanságot; mi tsudáljuk aztat, és édes érzékenységgel, a' Te neveddel együtt az Egig magasztaljuk. — Ezen érzékenységen kívül, a' mellyet mi Felséged előtt ki-töltünk, nem halgathatjuk mi el azt a' legnyomosabbat, hogy t. t. soha Felségednek hálákat adni meg nem szününk azon gondolságáért, mellyet Felséged ezen Ország Gyűlése alatt arra fordított, hogy a' Római Katholika Vallás igazán megtartsék, 's annak eddig Lengyel Országban való uralkodása, az Ország Gyűlésének egy ujj törvényével meg-erősítsék, és a' rendelkezésnek, egy örökké fenn tartó részévé tétessék. És valamint róla emlékezünk, hogy a' Lengyel Nemzetnek az ő virágzó állapotja, és az ő nyilvánosságos ditsőségeinek nagysága, mindenkor az igaz Vallásnak és kegyelségnek előmenttével mintegy öfve vala köttetve: ugy reményljük-is, hogy az Isteni Gondviselés Finéktek annál hatalmasabb óltalmat nyújtand, mennél inkább Ti, ezután is a' Római Ekklesia' szent Törvényeiben, és Rendeléseiben meg maradtok, A' Te szivedben meg erőssítetett virtusról és vallásról belsőképpen meg győződött bölts Király! a' Te szorgalmatos gondviselésednek ajánlyuk, az Ekklesiái Jusnak a' maga szabadságában való meg maradását, és mind annak, a' mi az Ekklesiát, és a' Sz. Széknek méltóságát illeti, avagy inkább escedzünk a' leg felsőbb Hatalmasságnak, hogy a' Te tanácskozásaidat, s' plánumaidat maga hatalmas karja által erőssítse meg, azoknak adjon szerentsés kimenetelt, a' Te ditsőséged' és szerentséd' hova tovább való fel magasztalására. Ellyen Felséged sokáig azon örömmel és ditsérettel, mellyet különös érdeme szerzett, és ámbár *Lengyel Ország*, ezen jó rendelkezésének 's nagy tekintetének idejét Felségedtől 's kormányozásától számlállya. Még a' vagy on hátra, hogy ama' leg főbb Felséged' egéllégéért, 's egyszersmind királyi virtusainak nevedekéséért kérjük, és szeretetünknek Felségedhez, és az egész nemes *Lengyel Nemzethez* való meg bizonyltására, a'

mi szívünknek telyességéből, a' mi Apost. Aldásunk meg újjítsuk. "

A' *Svédok* Királya Gen. *Bouillét* Fijastól a' maga Szolgálatyába vette; kik is a' Király előtt ké napokkal indultanak el *Svédzia* felé. *Bouille* igen jól tselekedett magára nézve, midőn a' *Francia* szélekről távolabbatska vette magát; mert különben közönségesen hiszik felőlle, hogy bajosan szabadulhatott volna ki a' *Jákobitáknak* körmei közül, kik olly fel-tétel alatt bérlettenek két emberket igen nagy summán ezen Generálisnak el-vezetése tere, hogy ha szintén magokon ezeken valami létsérentsétlenség esnék is lelelkedések közben, és valóhogy fel-akasztatni tanáluának, az ő familiájójának csak ugyan az egész ígért summa ki fogja adani. — *Colonne* ujjanton meg járta nagy leltéssel *London*: de nem tudhatni mivel járt és mit vehetett véghez: hanem a' 15 — 16 — és 17-diki mártudva lévő zenebonákból láthattuk, hogy az *Anglus* köz-népnek nagyobb része, nem feleltébb kedvelli a' *Francia* Revolutiot. — *Londonból* való viláfsza jötebenn *Colonné*, *Bonn* mellett minden titkos papiroisaival edgyütt meg-feredett, de kedve ellen, mert útozó szekere egy dombról le-fordulván, a' *Rénus* vizébe állapódott-meg, a' honnan csak ugyan meg-szabadult úszása 's másoknak segítségé által. — *Párisból* az iratik, hogy a' melly 3. punktumokból álló Dekretomot a' Nemzeti-gyűlés Jul. 15-dikén ki-adatott, azzal a' Király igen meg-va-gyon nyugodva. Nem is lehet különben: mert azon punktumok szerint egészzen absolválva láttatik lenni: u. m. a' ki *Sergeket* a' Nemzet ellen nem vezérlett, és a' *Constitutio* mellett lé-tett hitét meg nem szeghette, mivel a' *Constitutio* egészzen elejébe sem volt még akkor terjesztve:

Rövid Tudósítás

Azon híres Angliai Szem Balsamusról, és ugyan olyan hathatós Spiritusnak erejéről, és véle való élesről, melyet Doktor *Réz József* Úr minden Fő, és all renden lévőknek közönséges halznokra kézi-teni, és ki adni méltóztatott. — 1.) *ben is* ezen Angliai Szem Balsamus felettébb nagy praeservativuma minden féle Szem-nyavalyáknak, hogy ha eből néha az ember egy vagy két tseppet napjába szeméibe ereszt, minekutánna hideg vízzel megmosta volna szemét, mindazáltal a' belső nyavalyák a' testben melyektől számtalan Szem hibái származni szoktak, azokhoz alkalmaztatott belső orvosságokkal gyógyittasának. — 2.) Halznos azoknak is a' kiknek gyenge látások és könnyvedző szemek vagon, hogy ha ezen Balsamusból napjában egyszer vagy kétszer szemekre eresztének. — 3.) Nagy halzna vagon a' vérrel elborított szemekre, a' mely akár fő fájásból, akár külső vagy belső okokból is származott, hogy ha az ollyatény beteg ezen Balsamusból napjában háromszor egy vagy két tseppet botsát szemére, azon vért tsudálatóisan le tisztítja, és a' vizsiza térést ellenzi. — 4.) Valóság-gal le-olvasztja a' külső hályogot és a' szemén lévő termést, a' mely akár Himlőből, akár más nyavalyából vette is eredetét; noha ugyan a' hályog-nak vastagságára nézve sokszor holzizas idő kíván-tatik a' gyógyuláshoz, de még is bizonyos orvos-sága. — 5.) Halznál mindazoknak, a' kiknek szemek hajai fájdalmasok, veressek, és valamely sűrű matériával éttzakánként öszve ragadnak, ebben az állapotban hirtelen nagy könnyebséget szerez, és a' szem-pillait is meg-erősíti.

A' véle való élesben mint már fellyebb mondva vagon, napjában egyszer, kétszer vagy többzör is, egy mind a' két végin el-mettzett iró tolluval tseppenként kellek a' szemekre eresztetni.

Különös Szem Spiritus. — 1.) Ellent áll ez az Szem Spiritus minden nemű Szem-nyavalyáknak,

és ugy annyira, hogy a' ki véle él, holtig tar-
tiszta látását meg őrizheti. — 2.) Az el kezdődő
belső hályogot, a' melly még tökéletes vakság-
nem okozott, ismét széljel olzlattya, és a' szem-
ket megvilágosítja.

3.) A' Farkas setétséget, és annak minden fé-
jelenségeit, ugy mint a' kiknek ugy tettik mint
látván látnának, vagy fülben néznének, vagy pól-
hálót, és más fekete bogarkákat tepegetéseket, és
szalokat, tsillagokat, tűz szikrákat szemek el-
szállongani gondolnának; mind ezen szemeknek
gyengeségétől okoztatott hibáit nagy erejével el-
vontattya. — 4.) Használ a' távol vagy igen kö-
zel látás ellen, u. a' nappali, és ellvéti vakságban
is, kiváltképpen való ereje vagyon. — A' ki véle
él, iseppenként belölte egy ketzkenő szegletre,
vagy más darab tiszta gyóltás ruhára egy néhány
iseppet, és a' szemnek külső hajait kétszer dörgöl-
geti, a' szemeket ki ki nyitván ugyan akkoron. —
Ezen két féle szem orvolságnak löttya egy forint,
a' mellyekből kiből kiből egy áron lehet kapni egy
lótót, kettőt, hármat, négyet is egy üvegbe. Ugyan
ezen Szereket sőt többeket is lehet venni Pesten
Kéz József Urnál a' Hatvani kapun kívül harmadik
házban a' kő-saragó mellett. — Továbbá arról is
tudósítja azon nevezetes Szem Orvos, a' Magyar
Publicumot, hogy mivel a' Pelli lakását a' jövő
Télre Bétsi lakással akarja felváltani, és tsak jó-
vő Szent Mihály napig fog Pesten maradni, azért
is hogy ha még valakik akarminémű gyógyulható
Szem nyavallyában szenvednek, mind addig bálta
meg jelenhetnek. — Azon túl pedig az Angliai
Szem Balsamusnak, és azon Spiritusnak elarulását
által adja Pesten a' Váti Utzaba lakozó Kéz Józ-
sef Materjalistának a' veres Rukát, a' kinek Kéz-
keméten, és Debretzenben is Bóltja vagyon, és a'
ezen Szerekek az egész Országban híven fog izo-
gálni, és ugyan azon az áron, valamint fellyebb
mondva vagyon.